

Somnis de paper.

Programes d'ocupació com a oportunitat de regularització

Marta Edo^a, Loles Martínez^a, Daniela Martínez^a,
Albert Paredes^a, Juana Prados^a, Carme Turull^b,
Nerea Couselo^b, Omayma El Ouahhabi^c i
Sergio Hidalgo Suarez^c

Paraules clau: ocupació, immigració, regularització, oportunitats

La lluita contra l'atur i la precarietat laboral dels barris i col·lectius amb més dificultats de la ciutat és una les prioritats de l'Ajuntament de Barcelona. En aquest sentit, una de les actuacions prioritàries és l'acollida i la inclusió de les persones en situació irregular i generar oportunitats d'ocupació per aquestes persones. Per aquest motiu, Barcelona Activa ha activat una línia específica dels Plans d'Ocupació Municipals que ofereix l'oportunitat d'accés a una feina, possibilitant la tramitació del permís de residència i treball. Des del 2016, 152 persones han aconseguit tramitar el permís de residència i treball gràcies a aquesta mesura ocupacional que els ha ofert un compromís de contractació de 12 mesos. Aquesta contractació ofereix l'accés a una ocupació de qualitat, que contribueix també a la integració social d'aquestes persones immigrants. La participació en la mesura ocupacional incideix també en la millora d'ocupabilitat de les persones participants, adquirint una experiència laboral i millorant les competències professionals, facilitant la incorporació futura al mercat laboral ordinari de les persones participants. Una oportunitat que va més enllà de l'entorn laboral, que aproxima les persones més vulnerables a una ciutadania amb drets i amb capacitat democràtica de participació. Tal com afirma una de les persones participants, l'accés al programa de Plans d'Ocupació Municipals és "molt més que una feina".

-
- a. Equip tècnic de Projectes Integrals amb Contractació de Barcelona Activa.
  - b. Equip tècnic Programa Pròxim de Barcelona Activa.
  - c. Alumnat de FP Dual, especialitat Integració Social, incorporats a Projectes Integrals amb Contractació.

1. Introducció. Actuacions de regularització i ocupació

La lluita contra l'atur i la precarietat laboral és una les prioritats de l'Ajuntament de Barcelona. Per això, el consistori vol promoure l'ocupació de qualitat per a tothom i, per fer-ho, ha dissenyat i desplegat nous projectes per a barris i per als col·lectius amb més dificultats de la ciutat. L'objectiu és ajudar les persones participants: detectant necessitats, oferint formació i orientació i generant oportunitats laborals, amb la finalitat de donar una resposta integral a les necessitats identificades en les persones. Una de les actuacions identificades més necessàries és millorar l'acollida i la inclusió de les persones en situació irregular a la ciutat de Barcelona, i l'Ajuntament de Barcelona treballa per fomentar l'ocupació d'aquestes persones mitjançant les polítiques actives d'ocupació desplegades per Barcelona Activa.

Abans de la pandèmia, les xifres d'atur a Barcelona havien anat disminuint a poc a poc, però aquesta baixada de l'atur no era igual a tots els barris ni tenia el mateix impacte per a totes les persones. Mentre alguns col·lectius estaven sortint de l'atur, d'altres tenien moltes dificultats per trobar feina. I, enmig d'aquesta situació, les persones en situació irregular eren les que trobaven més entrebancs. Per aquest motiu, l'Ajuntament de Barcelona ha reservat algunes places en programes que incorporen contractació per a persones en situació irregular, i així poder activar el procés de regularització d'aquestes persones. El consistori aposta per activar diversos programes amb els quals es puguin activar oportunitats de regularització. Són els "Plans d'Ocupació Municipals", algunes actuacions ocupacionals vinculades a "Pla de Barris" i la convocatòria de subvencions "Impulsem el que fas".

L'any 2016 es va dur a terme la primera experiència de connectar el programa de Plans d'Ocupació Municipals amb el col·lectiu de persones en situació irregular. En aquell moment, la venda ambulants no autoritzada era una problemàtica social a la ciutat, i l'Ajuntament, mitjançant l'acord de la Taula de Ciutat per afrontar la venda irregular, va apostar per generar llocs de treball que donessin una alternativa vital a les persones que venien de manera no autoritzada, mitjançant el programa de Plans d'Ocupació Municipals. Aquest programa ocupacional ofereix a aquestes persones en situació irregular un compromís de contractar-les durant 12 mesos, podent iniciar així el procés administratiu de regularització per obtenir el permís de residència i de treball. Aquestes actuacions plantejaven una estratègia a mig termini per reduir el clima de conflictivitat i tensió social i per millorar la inclusió social d'aquest col·lectiu vinculat a la venda irregular, oferint alternatives d'ocupació i deixant així la venda ambulants.

En aquesta primera experiència es van activar 43 expedients de regularització que, després d'un període de tramitació desigual en cada persona, amb una cadència d'entre 5 i 18 mesos, 41 d'aquests expedients es van resoldre positivament i van tenir accés a un contracte de treball de 12 mesos. En edicions posteriors dels Plans d'Ocupació Municipals s'ha mantingut l'objectiu d'incloure persones en situació administrativa irregular per assolir l'objectiu d'accés a un permís de residència i de treball amb la participació en el programa.

Des del 2016, pel que fa a la mesura ocupacional de Plans d'Ocupació Municipals, s'ha atès un total de

205 candidatures en situació irregular després de la valoració d'ocupabilitat d'aquestes candidatures; és a dir, de les condicions presentades per aquestes persones per adaptar-se a un lloc de feina, finalment s'han tramitat 175 expedients de regularització. D'aquests, se n'han resolt de manera favorable 152; per tant, aquestes persones han aconseguit el permís de residència i de treball i han estat finalment contractades en aquest programa. Durant tot aquest període s'han inclòs d'altres tipologies de persones en situació irregular, derivades des de diversos serveis i programes municipals que atenen aquests col·lectius, diversificant al màxim la tipologia de persones en situació irregular a les quals es pot oferir la participació en el programa de Plans d'Ocupació Municipals.

2. Desenvolupament i avaluació del programa de Plans d'Ocupació Municipals com a recurs en els processos de regularització

Les 152 persones que han signat un contracte laboral vinculat a la seva participació en el programa de Plans d'Ocupació Municipals, amb l'objectiu de regularització, han estat derivades des de diferents programes i serveis que atenen persones en situació administrativa irregular:

- Oficina del Pla d'Assentaments Irregulars (OPAI): Observa els assentaments per dissenyar projectes d'intervenció. Desenvolupa tasques comunitàries en l'entorn per facilitar la convivència i la cohesió social.
- Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats (SAIER): Informa i assessora sobre immigració, refugi, emigració i retorn voluntari a qualsevol ciutadà o ciutadana que visqui a Barcelona.
- Pla de barris: Programa per revertir les desigualtats entre els barris de la ciutat.
- Iniciatives Socioeconòmiques (ISE) amb l'objectiu de transformació social.
- Projecte B-MINCOME: Projecte pilot de lluita contra la pobresa i la desigualtat a zones desfavorides de Barcelona.
- Càritas: Atenció integral a les persones i als pobles, en especial als més pobres i exclosos.
- Agència ABITS: atén les dones CIS i les dones trans que exerceixen la prostitució a la ciutat de Barcelona, sobretot les més vulnerables.
- Dispositiu Pròxim: programa d'inserció sociolaboral per a persones immigrants amb requisits per regularitzar-se.
- Programa Làbora-Itinerari G5: per millorar l'ocupació a partir de l'atenció, l'acompanyament i la regularització a persones en situació irregular.

Per activar aquesta línia del programa de Plans d'Ocupació Municipals adreçat a persones en situació administrativa irregular, s'ha activat un procés intern de coordinació amb els serveis i programes municipals que atenen aquest col·lectiu per poder gestionar de manera eficient la derivació de candidatures ateses. Els equips tècnics de Barcelona Activa fan la tasca de valoració ocupacional de les persones candidates derivades pels diferents serveis i

valoren aquelles que tenen més possibilitats per tramitar la regulació i adaptar-se millor als llocs de feina del programa, seguint aquests passos:

- Derivació de candidatures: els serveis municipals que atenen persones en situació administrativa irregular identifiquen les persones més ben posicionades i fan la proposta de candidatures elaborant un informe tècnic de derivació recollint diferents aspectes ocupacionals.
- Entrevistes de selecció: l'equip tècnic de Barcelona Activa fa entrevistes ocupacionals amb totes les candidatures proposades amb l'objectiu de conèixer la persona, la seva situació i context socioeconòmic, competències professionals i lingüístiques, aptituds, condicions físiques, etc. Aquesta entrevista permet valorar l'estat d'ocupabilitat de la persona i determinar si la persona, en el moment actual, és "ocupable" i, per tant, en cas de resultar favorable la tramitació del seu expedient administratiu de regularització, podria desenvolupar les tasques relatives a la feina assignada, o si per contra la persona actualment "no és ocupable" per les raons que s'identifiquin (les més habituals: sense competències lingüístiques mínimes per comunicar-se o bé per temes de salut).
- Proposta precontracte: identificant el perfil ocupacional i la categoria de les persones "ocupables" amb la informació recollida a l'entrevista, amb l'objectiu de tramitar el precontracte, i posteriorment es formalitza el compromís laboral que Barcelona Activa pren amb la persona en cas de resolució favorable del seu expedient de regularització.
- Identificació del projecte d'experienciació laboral: un cop es coneixen les competències i els perfils professionals de les persones, l'equip tècnic de Barcelona Activa contacta amb els col·laboradors municipals amb la finalitat d'identificar els projectes més adequats per als perfils identificats.
- Projecció del calendari previst per tramitar els expedients de regularització: aquest calendari ha de ser obert i flexible perquè el temps predeterminat per a aquestes tramitacions és variable.

Les persones que poden regularitzar la seva situació administrativa via arrelament social han de complir i poder acreditar una sèrie de requisits que esdevenen del tot imprescindibles: haver residit de manera continuada a Espanya durant els últims 3 anys; no tenir antecedents penals ni policials (ja sigui al país d'origen o a Espanya); tenir vigent el passaport; tenir una oferta de treball a temps complert amb una durada mínima d'un any, on es percebi el salari mínim interprofessional; i conèixer la cultura catalana i les llengües oficials (català/castellà). Aquest és un primer filtre que s'aplica a les candidatures proposades per Plans d'Ocupació Municipals, atès que determina les possibilitats de regularització de les persones.

Els serveis municipals d'atenció a persones en situació irregular acompanyen aquestes persones jurídicament en la gestió de tota aquesta documentació i en la tramitació del seu expedient. Una vegada es disposa de tota la documentació necessària, juntament amb el passaport en vigor, el model de sol·licitud pertinent, i el pagament de

la taxa, es presenta tota aquesta documentació a l'Oficina d'Estrangeria, i en un termini màxim de tres mesos la Subdelegació de Govern n'hauria d'emetre una resolució favorable o desfavorable.

Per l'experiència en aquests processos de regularització, identifiquem algunes de les principals dificultats amb què es troben les persones afectades i que sovint interfereixen en la tramitació dels expedients de regularització:

- Dificultats per obtenir els certificats d'antecedents penals del país d'origen. Aquests documents estrangers estan subjectes a uns determinats requisits perquè puguin ser considerats vàlids: quan s'aportin documents d'altres països hauran d'estar traduïts, si s'escau, al castellà o a la llengua cooficial del territori on es presenti la sol·licitud. La traducció l'ha de fer un traductor jurat per tal que el document tingui validesa oficial. A més, el document haurà d'estar degudament legalitzat. El cost de fer aquest tràmit és molt variable segons el país d'origen: passem dels 6 € per un certificat emès a Colòmbia fins a 500 € per un certificat emès al Camerun. Darrerament, aquestes gestions han estat afectades per l'estat d'alarma a escala internacional (tancament d'ambaixades, consolats, seus diplomàtiques), cosa que allarga encara més el procediment per regularitzar-se.
- Pagament de taxes. L'abonament de les taxes de tramitació ha estat una gran dificultat per al programa; en molts casos les persones usuàries no tenien els recursos econòmics suficients per fer aquesta despesa, de manera que ha calgut la coordinació amb els seus

referents socials perquè poguessin ajudar-les amb aquest desemborsament.

- Temps de tramitació. El procediment per regularitzar-se via arrelament social comporta una altra dificultat: el temps que es necessita per dur a terme la tramitació del permís de treball i residència que, pel cap baix, té una durada mínima de dos mesos i que sovint s'allarga més a causa dels volums de feina que tenen les administracions. Aquest és un factor determinant en el procés de regularització, atès que les empreses interessades en aquestes tramitacions necessitarien poder disposar d'una previsió real de la durada d'aquest procés.

Una vegada feta aquesta tramitació, i passat el temps necessari per a les gestions administratives pertinents, arriba el gran moment, el de la resolució favorable. La persona obté un Número d'Identificació d'Estranger (NIE) i, des de la data de la resolució, l'empresa disposa d'un mes per donar d'alta la persona a la Seguretat Social i informar-ne a l'Oficina d'Estrangeria. Serà a partir d'aquest moment que la persona podrà demanar cita per obtenir la seva Targeta d'Identitat d'Estranger (TIE). Quan tenim confirmació de la resolució favorable de cadascuna de les candidatures, l'equip tècnic del programa de Plans d'Ocupació Municipals identifica el projecte laboral en què la persona afectada tindrà més oportunitats de desenvolupar les seves potencialitats professionals. El dia que es fa la sessió de signatura de contractes és una jornada plena d'emocions, ja que les persones contractades aconsegueixen l'objectiu d'accedir a una feina, mitjançant un contracte de treball amb el qual s'obren moltes

possibilitats que contribueixen a la dignificació de les persones contractades.

Tal com indicàvem a l'inici de l'article, des de l'any 2016 han estat contractades 152 persones, vinculades als projectes de regularització dels Plans d'Ocupació Municipals. Les característiques que cal destacar de les 152 persones que han tingut una resolució favorable del permís de residència i treball i que han estat contractades són les següents:

- El 65 % són homes
- El 45 % tenen entre 30 i 39 anys
- El 31 % tenen estudis primaris
- Més del 50 % són de països africans

Tot seguit es recull en dues taules el resum de les dades que caracteritzen les 152 persones que han accedit a la regularització de la seva situació administrativa amb la participació en el projecte de regularització de Plans d'Ocupació Municipals.

A Barcelona Activa s'ofereixen contractes que estan connectats a diferents projectes laborals que, en aquest cas, faciliten la tramitació administrativa per a la regularització. Es tracta d'una ocupació de qualitat amb contractes d'obra i servei a jornada completa i d'una durada de 12 mesos, on la categoria professional assignada es correspon a la taula de contractació específica per polítiques actives d'ocupació. L'any 2021, aquesta taula salarial, en funció de la categoria de contractació, marca un salari brut mensual d'entre 1.230 i 1.530 euros. Així doncs, es determinen tres categories diferents de

contractació segons el projecte assignat i el pla de treball previst:

- Categoria d'ajudant/a: Aquest grup inclou llocs de treball en què cal tenir coneixements bàsics, però no especialitzats, del projecte i de les tasques que es desenvoluparan. Es reben instruccions directes i concretes de les tasques que caldrà fer i el grau d'iniciativa i autonomia és limitat. Calen competències bàsiques per fer servir eines i maquinària. Alguns exemples són: ajudant de neteja, ajudant de manteniment, ajudant forestal o ajudant documentalista digital.
- Categoria d'oficial/a: Aquest grup inclou llocs de treball en què calen coneixements específics o experiència professional. Cal cert grau d'iniciativa i autonomia per part de la persona treballadora. Calen competències en l'ús d'eines, equips o maquinària segons el projecte assignat. Les tasques encomanades poden demanar responsabilitat sobre el treball dels altres. Alguns exemples són: oficial de manteniment, oficial agent mediambiental o oficial treball forestal.
- Tècnic/a auxiliar: Aquest grup inclou llocs de treball en què cal responsabilitat, certa autonomia i coneixements tècnics específics. Es reben ordres i directrius d'una persona superior per dur a terme les tasques. També es poden tenir responsabilitats de gestió i de supervisió de personal a càrrec seu. Alguns exemples són: tècnic/a de serveis a la comunitat, tècnic/a d'instal·lacions, tècnic/a agent mediambiental, tècnic/a divulgador/a mediambiental, tècnic/a dinamitzador/a turístic/a i

Taula 1. Característiques de les persones contractades amb resolució favorable del permís de residència i treball. 2016

	Participants	%
Sexe		
Homes	99	65
Dones	53	35
Edat		
< de 30 anys	31	20
De 30 a 39 anys	68	45
De 40 a 55 anys	50	33
> de 55 anys	3	2
Nivell d'estudis		
Sense estudis	22	14
Primaris	47	31
Secundaris obligatoris	45	3
Postobligatoris	25	16
Estudis universitaris	13	9
Persones amb diversitat funcional		
Amb diversitat funcional	1	1
Sense diversitat funcional	151	99
Nacionalitat		
Espanya	0	0
Altres UE	1	1
Fora UE	151	99

Taula 2. País de procedència de les persones contractades amb resolució favorable del permís de residència i treball. 2016

País procedència	Participants	%
Senegal	61	40
Marroc	15	10
Nigèria	13	9
Hondures	9	6
Ghana	7	5
Mali	5	3
Gàmbia	4	3
Camerun	3	2
Rússia	3	2
Ucraïna	3	2
Veneçuela	3	2
Bolívia	2	1
Brasil	2	1
Colòmbia	2	1
Costa d'Ivori	2	1
Equador	2	1
Guinea Equatorial	2	1
Pakistan	2	1
Salvador, el	2	1
Albània	1	1
Dominicana, República	1	1
Geòrgia	1	1
Guinea	1	1
Mauritània	1	1
Mèxic	1	1
Nepal	1	1
Romania	1	1
Sèrbia i Montenegro	1	1
Xile	1	1
Total	152	100

Font: dades pròpies.

comercial, tècnic/a disseny aplicacions informàtiques, tècnic/a informàtic/a i tècnic/a divulgador/a digital, tècnic/a agent serveis a la comunitat, entre d'altres.

El programa de Plans d'Ocupació Municipals té per objectiu millorar l'ocupabilitat de les persones que hi participen, alternant accions d'experiència professional amb activitats de millora competencial, com ara accions formatives. El programa de Plans d'Ocupació Municipals té per objectiu millorar l'ocupabilitat de les persones que hi participen, alternant accions d'experiència professional amb activitats de millora competencial, com ara accions formatives. En el cas del projecte de regularització, aquesta millora ocupacional cobra una especial rellevància atesa la necessitat de renovar el permís de residència i treball, per mantenir la situació de regularització.

Per aquest motiu, durant el període de contractació es despleguen un seguit d'accions de millora competencial amb formacions en àrees diverses com ara la prevenció de riscos laborals, formacions professionalitzadores connectades al pla de treball que cal desplegar en el programa; també es programen formacions en competències clau i, finalment, formacions per millorar instruments i estratègies en la cerca de feina.

Durant el desenvolupament del programa de Plans d'Ocupació Municipals vinculats a processos de regularització, l'equip tècnic del programa ha reforçat molt l'acompanyament de les persones participants en l'adaptació als diversos llocs de feina i també a les dinàmiques laborals, prestant especial atenció al coneixement de drets i deures laborals, atès que en algun

espai del seguiment hem identificat persones que, per exemple, han anat a treballar malaltes o amb febre, per la por que la baixa mèdica tingués conseqüències laborals, com ara un acomiadament o una retallada del sou. En aquests casos, l'equip tècnic del programa ha treballat la sensibilització i coneixement dels drets i deures laborals, ja que les persones treballadores no volien exercir alguns dels seus drets laborals fonamentals, com ara el permís de maternitat, la baixa mèdica o el dret a vacances, majoritàriament perquè no entenien les vacances com un període de descans obligatori i remunerat i, en alguns casos, es van mostrar reticents a fer la planificació dels períodes de vacances vinculats a la contractació. Una vegada interioritzat el significat del període de vacances com un dret laboral adquirit i fonamental, les persones participants ens compartien els seus plans de vacances, en què majoritàriament es decidien a visitar les famílies en els països d'origen. La majoria no havia tornat al país d'origen des que havien marxat, ja que no podrien tornar a entrar al país; en molts casos feia més de 6 anys que no havien retornat.

Les persones que han participat en el programa de regularització han presentat poques incidències laborals, mostren un gran compromís amb el programa i amb el lloc de treball. Les valoracions dels responsables dels projectes municipals respecte de l'actitud, l'esforç i la qualitat de la feina de les persones contractades han estat molt positives. Tots els programes de Plans d'Ocupació Municipals disposen de dades de satisfacció de les persones participants. La puntuació en els projectes de regularització és excel·lent. Els aspectes que més valoren les persones són: la possibilitat de regularitzar la situació administrativa;

l'acompanyament en el pla d'ocupació; els aprenentatges adquirits amb les formacions; la millora en l'experiència laboral i l'aprenentatge de nous oficis; el sentiment de dignitat en relació amb el contracte laboral; i la integració sociolaboral a partir de la incorporació al programa.

3. Impactes: els programes ocupacionals com una oportunitat de vida digna

Més enllà del primer impacte que suposa la participació en el programa Plans d'Ocupació Municipals per a les persones que aconseguen la seva regularització administrativa amb el programa, aconseguint una feina que assegura l'accés a uns ingressos econòmics que els permet, per exemple, accedir a un habitatge digne, tenir prestacions sanitàries, portar i retrobar-se amb la família a Barcelona o bé enviar-los recursos al país d'origen. L'objectiu del programa a mig termini és que aquestes persones puguin mantenir aquesta situació de regularització. Per aconseguir aquest objectiu, és imprescindible que aquestes persones aconseguixin contractacions posteriors a la participació en la mesura ocupacional.

Per conèixer la situació de les persones que han participat en el programa de regularització de Plans d'Ocupació Municipals, hem dut a terme un treball de camp que consistia en un contacte telefònic amb aquestes persones per tal de conèixer la seva situació una vegada finalitzat el programa. L'objectiu era contactar telefònicament amb les 152 persones vinculades al programa de regularització des del 2016, de les quals s'ha arribat a contactar amb 107.

La valoració general que comparteixen les 107 persones respecte de la seva participació en el programa és molt

positiva, ja que la mesura ocupacional els ha obert noves oportunitats i una millora en la relació que tenen amb l'administració pública. Els recursos econòmics aconseguits els permet cobrir necessitats bàsiques i es mostren contents pel reconeixement i el reforç positiu que, des del primer moment, els ha aportat el programa i l'experiència laboral. El fet de disposar de permís de residència i treball els possibilita alhora tenir més llibertat de moviment, incloent la possibilitat de poder viatjar al seu país d'origen i visitar els seus familiars.

La majoria de les persones contactades, més del 70 %, treballen o han tingut accés a una feina després d'acabar el programa de Plans d'Ocupació Municipals. Actualment, 27 persones de les persones contactades participen en el programa ocupacional en curs i es mostren optimistes i manifesten que viuen un canvi important a la seva vida, i creuen que això impactarà de manera molt positiva en el futur.

Una altra situació que cal destacar és l'impacte que ha tingut la pandèmia en les perspectives laborals d'aquestes persones, ja que 11 persones ens han manifestat que han perdut la feina per l'impacte de la covid-19. La pandèmia ha afectat també les persones que estaven en procés de cerca de feina, ja que la digitalització dels serveis i l'atenció a distància de gairebé totes les entitats han dificultat l'adaptació a les vies d'accés de cerca de feina.

Algunes de les persones contactades, però, comenten que el fet d'acabar el programa d'ocupació les porta a una situació complexa. De cop i volta, es troben amb dificultats per trobar feina en el circuit ordinari, o bé els contractes

són inferiors a un any de durada o bé amb unes condicions laborals precàries, o totes dues coses. Això les porta a una situació estressant perquè, per renovar el permís de treball inicial, necessiten acreditar noves contractacions posteriors i períodes de cotització a la Seguretat Social, i sovint es veuen en la necessitat de no poder ser gaire selectives amb les feines. En general, a partir de les dades i comentaris que han compartit les persones participants contactades, identifiquem algunes de les barreres que es detecten en el moment d'acabar el programa:

- dificultats d'adaptació als circuits regulars de cerca de feina
- dificultats d'accés a tràmits amb l'oficina d'estrangeria i l'administració pública
- alentiment i complexitat en el procediment per accedir als ajuts socials o d'altres processos burocràtics

Moltes vegades, aquest procés conviu amb situacions d'analfabetisme, un baix domini de l'idioma, pocs coneixements informàtics i una marcada precarietat econòmica. Ateses les dificultats i canvis de procediment que ha incorporat la pandèmia en el mercat laboral, identifiquem que les persones contactades tenen moltes dificultats per accedir a una feina que els permeti anar renovant el permís de residència i de treball. De fet, una gran majoria de persones han expressat que desconeixen com accedir a una oferta de feina per internet i s'han mostrat obertes a rebre assessorament sobre la recerca de feina i l'ús de les noves tecnologies, conscients de la seva necessitat i importància.

Pràcticament totes les persones a qui hem pogut contactar tenen vigent el permís de residència i treball, i només una d'elles no ha pogut tramitar aquesta renovació per manca de dies cotitzats a la Seguretat Social, canviant el seu estat al d'irregularitat sobrevinguda. Cal destacar que la meitat de les persones contactades s'han trobat amb alguns problemes per renovar la documentació, ja que ara ja no es troben sota l'acompanyament jurídic dels serveis o programes que els acompanyaven; un dels motius és el desconeixement de com demanar cita prèvia per fer els tràmits. La situació jurídica és la primera dificultat que cal resoldre, però la complexitat del marc jurídic d'estrangeria suposa per a una part de la població migrant viure anys d'irregularitat i, per a una altra, un temps llarg de tràmits burocràtics. Malgrat que la gran majoria de les persones entrevistades no han experimentat situacions d'irregularitat administrativa, és una amenaça constant que es troba ben present en la presa de decisions laborals de les persones entrevistades.

Les persones que no treballen troben suport en ajuts públics o en ajuts puntuals de la família o amics i, d'aquesta manera, poden cobrir les seves necessitats bàsiques. Tot i així, gairebé la meitat de les persones contactades expressen que no tenen un habitatge estable on poden viure. La majoria viuen de lloguer o compartint pis, però molt poques són titulars del contracte de l'habitatge. A més de la meitat de les persones contactades els és difícil poder accedir a un contracte de lloguer. Un terç de les persones afirma que les condicions del seu habitatge es podrien millorar i la resta es troba conforme amb la seva situació habitacional.

En conclusió, la valoració del desplegament del programa de Plans d'Ocupació Municipals connectats a processos

de regularització ha estat molt positiva. A curt termini, la participació en el programa ha possibilitat la regularització administrativa de les persones participants que, en si mateix, és un impacte de gran valor. A banda del procés de regularització, la participació en el programa ha aportat a les persones participants, d'una banda, la possibilitat d'una integració real, compartint experiència laboral amb diferents persones, augmentant el grau d'autonomia personal i l'adquisició o reajust d'hàbits laborals; i de l'altra, també ha ofert l'accés a uns ingressos estables que han contribuït a poder donar cobertura a necessitats bàsiques com ara l'alimentació, la salut o l'habitatge. Tanmateix, la valoració que han fet tant les persones participants com els col·laboradors municipals que han gestionat les actuacions de treball mostra clarament un resultat molt positiu amb l'assoliment dels objectius que s'havien predeterminat.

Malgrat la complexitat del procés i el camí que encara queda per recórrer per tal d'oferir més acompanyament en aquest tipus de situacions, l'impacte a mig termini en les persones participants és innegable, generant oportunitats que van més enllà de l'entorn laboral estricte, atès que l'accés al permís de residència i treball és també l'accés a la ciutadania, amb drets i amb capacitat democràtica de participació. Per a la majoria de les persones entrevistades, la feina és l'eix central de la integració. És una part fonamental en les seves vides i, consegüentment, la situació laboral influeix en el sentiment d'integració. Valorem molt positivament també que la pràctica totalitat de les persones participants en el programa de regularització hagin pogut fer la renovació del seu permís de residència i treball amb posterioritat a la participació

en el programa, de manera que es consolida l'oportunitat iniciada amb el programa.

Tal com afirma una de les persones participants, l'accés al programa de Plans d'Ocupació Municipals és “molt més que una feina”.

Recursos útils per consultar

BARCELONA ACTIVA. *Estratègia per l'Ocupació de Barcelona (EOB) 2016-2020*. Barcelona: Barcelona Activa. 2016.

TAULA DEL TERCER SECTOR SOCIAL DE CATALUNYA. *Debats Catalunya Social. Propostes des del Tercer Sector: Fronteres de paper: la irregularitat administrativa i la invisibilització de les persones*. Núm. 61 (abril de 2021). http://www.tercersector.cat/sites/default/files/2021-04/dossier_catalunya_social_fronteres_de_paper_taula_3r_sector_abril_2021.pdf.

AJUNTAMENT DE BARCELONA. *Pla de Ciutadania i Immigració de la ciutat de Barcelona 2018-2021*. Tinença de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència Comissionada d'Immigració, Interculturalitat i Diversitat. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2018. https://ajuntament.barcelona.cat/novaciutadania/sites/default/files/documents/1._pla_immigracio_i_ciutadania.pdf.

CONSEJO ECONÓMICO Y SOCIAL. (CES). *Informe de la inmigración en España: Efectos y oportunidades*. Vol. 2 (2019). <https://www.edisofer.com/inmigracion-en-espa-a-efectos-coleccion-informes-2-2019.html>.

FUNDACIÓN FOESSA. *VIII Informe sobre exclusión y desarrollo social en Cataluña*, 2019. <https://caritas-web.s3.amazonaws.com/main-files/uploads/sites/16/2019/07/Catalu%C3%B1a-VIII-Informe-FOESSA.pdf>.